

העולם הזה

רשום גליסקון 8, תל-אביב, 1970 26785.
ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט".
חפוצים לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 31139.
התפצת: דוד סופר ובניה, תל-אביב.
המחפצת: איננה אחראית לתוכן הסודעות.

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כחן

עורך משנה:

רוב איתן

עורך כיתוב:

סייבי קשת

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

מנשה ברדיין, שייץ גלור, יליז גלייז, דוד חורוביץ, רותי ירר, אברהם חרסון, עסאללה מנצור, עליס חיים, מביבת סטל, עסוס קינו, שלום ירר.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.1.2

באחת השיחות הסוערות בין קלמן כץ לבין ראובן שילוח בקשר לפרשת המחחרת העיראקית, עוד בשנת 1951, השמיע שילוח איום מבעית.

כץ אמר שיגלה את הפרשה ויפנה אל דעת הקהל אם שילוח לא יחדל מלספול האשמותיו על ציון בן-אפרים. ואז אמר שילוח משהו נורא: "אם תעשה זאת, תביא במו ידיך לחיסול מנהיגי ה'תנועה' (המלים צוטטו בהעולם הזה 1091). היה זה סמך לזמן שכץ הכניס אותי בסוד הפרשה, כדי לבחון יחד עמי את כדאיות הפירסום לאור הנסיבות. הבינונו שנינו את איומו של שילוח כלשונו: ש'מנהיגי המחחרת משמשים בידי כבני ערובה כדי להבטיח את שתיקתנו. אם נפרסם את הפרשה, יגרם הוא לפרסום שמר תיהם — דבר שבימי נורי אל-סעיד היה גורר אחריו אוטומטית את הוצאתם להורג. לא יזלזלנו באיומו של שילוח, שהיה אז ראש מנגנון החושן הכלי-כול, ושנשאר גם לאחר מכן קשור בקשר הדוק עם מוסד זה. אולם היינו בטוחים שלא יצליח להגשים את האיום. בסתיו בעתונות העברית, היינו ששכנועים שלא יצא ישראל שום עתון שיוה בודון את ראשי המחחרת ב' עיראק. אפילו ידוע שזאת מנגנון החושן. מי — כן שאלנו את עצמנו — עשה מעשה שימסור לחבל התליין אנשים שכל פשעם הוא שביקשו להתקשר עם ישראל נגד הערבי?"

מי יעשה מעשה שיכתים את ישראל, ב' עיני כל אדם מתקדם במרחב, כמשרת ש' רות-העל-הנעם הבריטי? מי יעשה מעשה שירחיע בעתיד כל ערבי במרחב מלהתקשר עם ישראל באיוו צורת שהיא?

ענה נסתבר כי שילוח צדק, ואנו טעניו.

ישנו עתון אחד כזה — עתונם של ה' לוחמים האמיצים באימפריאליזם, אבריי ה' שותפות היהודית-ערבית. מכל העתונות ה' ישראליות, הוא לבדו היה מוכן לעשות עבודה בויה זו למען ראובן שילוח.

★ ★ ★

מעשה-הנבלה שנעשה השבוע עליי ע' המשמר הוא חסר תקדים בתולדות העתו' גות העברית.

לפני חודשים מסרתי לקומץ קטן של עתונאים את שמותיהם של ראשי המחחרת העיראקית ופרטים סודיים אחרים, אותם לא גילינו אף ברמז בפירסומים שלנו, ו' לא הודענו אפילו במסיבת-העתונאים ה' סודית שקיימנו בענין זה. מסרתי פרטים אלה — לכל עתונאי בנפרד ובאופן אישי — ע'סמך מילת-הכבוד של כל אחד ש' לא יפרסם אותם לעולם, אלא אך ישתמש בהם כחומר-רקע להבנת הפרשה כולה. ה' הרנו את כולם שכאן ענין בדיני נפשות. השבוע פירסם אמנון קפליוק, איש ע' המשמר, את כל הפרטים האלה. הוא לא פירסם את השמות עצמם, חס ושלום, כי הוא איש הגון. הוא רק מסר עליהם פרטים אשר על פיהם יכול כל נער ברחוב בגדאד להתוודע. היה זה כאליו כתב עלי, בלי להזכיר את שמי, שאני עורך העולם הזה, חבר מרכז הפעולה השמית, לשעבר איש אצ"ל, מחבר ספר בשם בשדות פלשת 1948, בתוספת ציטטות שונות מאמרי. הדבר לא נעשה על דעתו האישית. אחרי שפירסם על המשמר את המאמר הראשון, שגילה בצורה חרימשמיעית את זהותו של

קיים הוא פאשיסט חתיק. ונשאלת השאלה: אז מה? בשנות השלושים, כמעט כל מי היגי התנועה הלאומית הערבית השליכו את יתבם על אויבי בריטניה דאז — איטליה ה' פאשיסטית וגרמניה הנאצית. אפילו בישוב העברי השתדל לוחמחירות אחד — אברהם ("יאיר") שטרן — לזכות ברית עם איט' ליה הפאשיסטית נגד הבריטים, ונחשב ב' ענין שילוח ושות' לפאשיסט.

טענה מספר 2: קיים היה חבר בממש' לת נורי אל-סעיד (לפני פרשת המחחרת), הוא השמיע בהזדמנויות שונות הצהרות פרו-ערביות, והשתתף אפילו בהלחית ה' מלך עבדאללה. הוא סוכן אימפריאליסטי. מזור הוא כי דוקא שילוח — איש ה' קשר בין השי' של ההגנה והאינטליגנצ' הבריטי — משמיע טענה כזאת. אולם ה' דבר מנוחף עוד הרבה יותר. שילוח וכת' בלבי על המשמר לא עסקו מעולם במחחרת רצינית. אחרת לא היו מתפלמים על כך שראש מחחרת, אדם מרכזי בחיים הפוליטיים של עיראק, מפץ סביבו מסך-עשן של הצהרות פרו-ערביות ושירי תהילה לנורי, בשעה שהוא מגבש את הקאדר של המח' תרת האנטי-אימפריאליסטית ומנהל בחשאי משאומתן לקמת בסיס צבאי ותחנת' שידור בישראל.

הוא לא היה היחיד שנקט בשיטה הגיו' גית זו כדי לבלבל את האוייב ולהטעות את הבולשת האכזרית של נורי. עשו זאת כל מנהיגי ממשלת המהפכה הנוכחית. קא' סמ, עארף וחבריהם נחשבו עד היום האח' רון לקצינים הנאמנים ביותר של המשמר — אחרת לא היו מגיעים לעולם לעמדות-המפ' תה. שאיפשרו להם לחולל את המהפכה.

טענה מספר 3: בשנת 1948 פירסמה מפלגתו (הרשמית) של קיים הצהרה אנטי- ציונית. אחת מרבבות החלטות שיגרתיות כאלה שפורסמו באותם הימים עליידי כל הגופים הפוליטיים בעיראק. וכי מה חשב שילוח? שהמפלגה תצקע הייד לציונות ו' תגלה את כל קלפיה, לפני שצעדה אפילו את צעדה הראשון, ולפני שצא הרמז הקטן ביותר מישראל על אפשרות של ברית אני- טי-אימפריאליסטית?

גם שאר דברי אותם מאמרים הם מלא' כת-משכתב של סיוף דברים — בליל של כמה עובדות נכונות, הרבה חצי-אמיתות ואף שקרים ממש, וסילוף וזיוני של דברים שנאמרו לאותו כתבלב בשיחות פרטיות על ידי בן-אפרים, כץ ועליידי. אין הוא מנסה אפילו להעלים שמסרתו להגן על ראובן שילוח ואשיו מנגנון-החושן, אותם מתאר כתבלב מפ'מי זו כנאנות הדור וכחסידי האתחלה והשלום. בצד שטחיות נכונות אלה גדושים מאמרים אלה בקללות וגידופים נגד העולם הזה. הסגנון מגלה את כתובת הכתבים.

★ ★ ★

אולם אחרי תשובה זו של מנגנון-החושן לאורך שלושה מאמרי-ענק בבטאון ממשלתי זה נשארו ה' השאלות שלנו ללא מענה: שאלה מס' 1: ראשי המחחרת העיראקית היו מוכנים לבוא לישראל לפגישה עם בן- גוריון, מדוע לא הוזמנו? אם באמת היה חדש בלב שילוח, כפי שהוא מנסה לרמוז עתה, שקים בכלל לא היה קשור בענין וכי בן- אפרים וכץ שיקרו — מדוע לא הוזמן קיים פשוט לבוא הנה? מדוע לא הסכים ש' לוח להיפגש עמו בארץ בישראלית?

מכתבים

שאלה מס' 2: אם פיקק שילוח בכוחה של המחחרת ושלל את הודעת בן-אפרים כי מפלגתו (הרשמית, לא המחחרתית) של קיים מונה כ-80 אלף חברים — מדוע לא נעשה שום ניסיון לברר את האמת? מדוע חיבל שילוח בודון ובכחנה גלויה בכל אפשרות של פגישה בדרג גבוה? מדוע לא העמיד את המחחרת העיראקית במבחן מעשי? אילו הוסכם לתת לה בישראל בסיס לאימון לוחמים, האם לא היה קל לעמוד על כוחה ומדיניות?

שאלה מס' 3: אם הכל היה הבל הבלים, פרי דמיונו החולני, מדוע כתב מיכאל אסף, האיש היחיד שנשלח מישראל כדי להיפגש עם ראשי המחחרת במאמר בדבר למחרת פגישה זו כי "אפילו בארץ המתנגדת לנו ביותר (קרי: עיראק, שלא חתמה על שבי- תת-נשק עם ישראל) יש מעין סימונים כי מתחוללת והולכת תמורה גדולה. ידועים לנו אילו מקרים של תמורות מן הקצה אל הקצה, כלומר: משלילה קיצונית של יהו' דים לגיושנים של ברית יסודית, מקפת, לשנינו פני הדברים בכל המורות. הערבי, עליידי פעולה הארמונית ומלוכדת בין מדי- נת ישראל ובין מדינות המזרח התיכון. יתכן כי אסף אינו יכול לסכן את עצמו ולחלום בשילות, אך האם יתחר על כבודו עד כדי להכחיש את דברי עצמו בעתון ובשיחות פרטיות, למחרת שובו מן הפגישה? אנו מוכנים לבידור ציבורי מלא: תמנה הכנסת ועדת-חקירה ציבורית, בלתי-מפלג' תית, תגיש לה את הפרוטוקולים של דויד בן-גוריון ואת תיקי משרד-החוץ ומנגנון החושן על פרשה זו, ואנחנו נגיש לה את המסמכים שבידינו. תגבה הועדה את העדו' יית ותקבע את האמת!

יתפתלו שילוח ומלחכי פינכתו כאשר יתפתלו, אין מנוס מן הקביעה היסודית: שלא נעשה שום ניסיון לבדוק הלכה ל' מעשה את כנותם של ראשי המחחרת ואת ממדי ארגונם, ששום ניגוד מוסמך של שילוח השמיע את המחחרת עוד בערב הראשון ששמע עליה, לפני שנודעו כל הפרטים העיקריים, ושיחבל בודון בכל מאמץ נוסף, כשם שחיבל השבוע בוועידת פירנצה.

★ ★ ★

הניכונות הסופית שבוצעה השבוע רק משלימה תמונה זו. אותם האנשים שמסרו בשעתו את לוחמי המחחרת העברית ליד התליין הברטי, ניסו עתה לחזור על מיב' צע זה לגבי לוחמי-השיחור בעיראק.

אני כותב דברים אלה בלב כבד. בלבי תפילה כי גם הפעם יחסיא שילוח את מסרתו. אני מקדה כי ראשי השלטון הנוכחי בעיראק אינם שונאי-ישראל, וכי נסיגום של קיים וחבריו לפני שמונה שנים להיעזר במדינת ישראל כדי לחולל את המהפכה נגד נורי והאימפריאליזם, לא ייראה בעי' ניהם ככבידה לאומית, אלא להיפך, כנסיון הגיוני שנעשה בתום-לב.

אם כן, יעזרו פירסום זה לגלות את פניהם של מנהיגי עיראק — כפי שכבר חשף את פרצופיהם של ראובן שילוח ושל עורכי על המשמר.

אורי אבנרי

יתכן כי דבריהם על בריחת בני הקבוצ' נכונים, לזיני בני קבוצי השומר הצעיר, העוברים את שמהם בהכנויים. אולם אם תבואו אלינו, אנשי איתור הקבוצות והקבוצ' ציב, תמצאו מצד הרבה יותר טוב.

קורא, ע'י-חרוד (איחוד) בשנה האחרונה בלבד עזבו 80 מיליון משקי האיחוד את משקי האיחוד. המצב במשקי השומר הצעיר איננו גרוע מזה.

אמא ריקה

... מנוחה הדבר שהגברת וראי, שבקושי גידלה בת בת שנה, וכפי שהיא עצמה אומרת (העולם הזה 1095) סגדלת אותה בעזרת ממשלת, כבר מרשה לעצמה להציע לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו את התועלת המבוקשת.

יצחק חלמיש, כפר הנוער קרית-יערים

... תנו לי אמא כמו ריקה זרואי ותרואו שגם אני אהיה מחונן.

יוסף ברסקי, תל-אביב

מרים גיל, גבעתיים

שמחתי לראות תגובה לספרו של ניי' הרומה לתגובתי שלי כשקראתי אותו לרא' שונה, לפני שמונה שנים. יותר כוחך ריקה, על ששיטת את מחניד והכאת את תגובתך לדיעת הצביר הרבה. נקוה שדבריו יקלעו למטרה ויביאו